

РЕШЕНИЕ

№ 16

София, 7.07.2015 г.

по жалба на Ася Джамбазова срещу предаването „БТВ Новините“ на „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на седми юли две хиляди и петнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Александър Кашъмов
ЧЛЕНОВЕ: Бойко Василев
Весислава Антонова
Даниела Тренчева
Иван Бедров
Илия Вълков
Невена Праматарова
Нели Огнянова
ДОКЛАДЧИК: Райна Николова

изслуша доклада на Райна Николова по жалба вх. 02-024/28.05.2015 на Ася Джамбазова срещу предаването „БТВ Новините“, разпространено от „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД. Комисията констатира следното:

ПРОЦЕДУРА

1. Жалбата, подадена от Ася Джамбазова на 28.05.2015 г., съдържа оплакване за нарушения на Етичния кодекс на българските медии и по-специално за предоставяне на невярна информация и за нарушаване на принципа за неприкосновеност на личния живот в предаването „БТВ Новините“, разпространено по телевизионна програма „БТВ“ на 26.04.2015 г.
2. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадена е в срок и съдържа всички необходими за това реквизити.
3. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени до „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД с писмо на председателя на Комисията по журналистическа етика Александър Кашъмов.
4. По повод на жалбата е постъпило писмено становище изх. № 1009/5.06.2015 г. от Венелин Петков – Директор „Новини и актуални предавания“ на „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД, съдържащо копие на емисията и предоставено на вниманието на членовете на Комисията.

ЖАЛБА

В жалбата на Ася Джамбазова се твърди, че във вечерната номинарска емисия от 26.04.2015 г. на българските зрители е представена невярна информация относно следните факти при отразяването на опустошителното земетресение в Непал:

„Първото неточно твърдение е, че цялата група от 12 човека е изкачила преди 4 дни един от върховете в района на Еверест Айланд Пик“ действително само двама от членовете на групата изкачиха Айланд пик, а останалите бяха на трекинг по друг маршрут.

На следващо място невярна е информацията, че *„Вчера българите е трябвало да летят за Катманду, а оттам и за България. Природната стихия осуетява пътуването им.“*

Следващото напълно невярно твърдение е, че *„Групата е блокирана в планината и не се знае кога ще могат да излетят, за да се приберат у нас“.*

По-нататък в жалбата се посочва, че в предаването е излъчен скриншот (снимка на екран), показващ част от лични съобщения от разговора, който жалбоподателката е провела с журналиста от „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД София Крачанова. Ася Джамбазова твърди, че с това действие (макар според признанието ѝ да не е посочено името ѝ, а профилната ѝ снимка в социалната мрежа „Фейсбук“) медията „грубо е потъпкала“ правото ѝ на неприкосновеност на личния ѝ живот.

В оплакването се казва още, че чрез тази снимка и показването на личен разговор във „Фейсбук“ в ситуацията, в която са се намирали алпинистите в дадения момент (след опустошителното природно бедствие), близките ѝ са я разпознали и това е „довело до допълнително силно притеснение и уплаха“ на семейството ѝ.

Жалбоподателката определя извършеното като нарушение на чл. 32, ал. 1 и чл. 34., ал. 1 от Конституцията на Република България, провъзгласяващи неприкосновеност на личния живот и неприкосновеност на тайната на личната кореспонденция и другите съобщения.

НОРМИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ

1.1.1. Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.

2.3.1 Уважаваме неприкосновеността на личния живот на всеки.

2.3.2 Ще избягваме публикуването на снимки и записи, направени извън обществените места, ако засегнатите лица не са съгласни.

2.3.3 Няма да засилваме мъката на хората, попаднали в беда или пострадали от престъпление, и ще съобщаваме такива информации със съчувствие и сдържаност.

СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В отговора на „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД се казва, че са използвани единствено проверени източници на информация, въпреки затрудненията в тази насока по повод на специфичната ситуация и отсъствието на подробности от страна на Министерството на външните работи за пострадали или изчезнали българи. Заявява се, че освен Ася Джамбазова, като източници на информация са използвани сведенията на двама алпинисти (Боян Петров и Петър Атанасов), които потвърждават казаното от нея. Използвана е и публикация от сайт на алпинистки клуб „Млад дихател“ от 24.04.2015 г. (ден преди земетресението), в която се съобщава, че членовете на клуба (Ася Джамбазова и Венци Костов) са изкачили връх Айланд Пик и са слезли без проблеми в Намче базар. В същата публикация се съобщава: *„Асето каза, че всичко е наред, утре (събота 25 април) пътуват към Катманду и оттам – вкъщи!“*.

По нататък в позицията на „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД се отхвърлят твърденията за нарушения на Етичния кодекс на българските медии на т. 2.3.1, 2.3.2. и 2.3.3 със следните аргументи:

„БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД отбелязва, че в комуникацията с Ася Джамбазова същата е „била изцяло наясно, че разговаря с лице, представляващо медията и че всички разговори са свързани именно с предоставяне на информация относно състоянието на българските алпинисти, намиращи се на територията на земетресението. Цялата кореспонденция е водена със София Крачанова от името на телевизията. Липсва каквото и да е противопоставяне от страна на жалбоподателката, предоставената от нея информация да не бъде използвана или да не бъде цитирана. При излъчване на материала не сме посочвали името на жалбоподателката, нито сме публикували нейни лични данни, с които да бъде разпозната в общественото пространство.“

„БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД посочва, че е използвана предоставената чрез социалната мрежа информация с цел удостоверяване достоверността на същата тази информация, по който повод е публикувана писмената кореспонденция с лицето. „С оглед липсата на използване на лични данни, голословно е твърдението, че от профилна снимка (която е излъчена в изключително малки размери и единствено като част от скрийншот с разговор), публикувана в социалната мрежа „Фейсбук“, която не съдържа човешки образ, би могло да се спекулира с публикуване на информация, отнасяща се до личния живот на лицето. Снимката, освен това, е достъпна в публичния профил на лицето в посочената социална мрежа.“

„БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД заявява, че „предвид мащабността на природното бедствие и хората засегнати от него, както и липсата на каквото и да е информация от официалния източник – Министерство на вътрешните работи, и нарушените комуникации на територията на Република Непал, безспорно е налице обществен интерес, който да налага използването на алтернативни източници, извън официалния. В тази връзка е и публикуваната информацията, предоставена ни от очевидец на събитията“.

ФАКТИ

Новината за земетресението в Непал е първа по реда във вечерната емисия на „БТВ Новините“ от 26.04.2015 г. Тя е с приблизителна продължителност 6 минути и съдържа богато многообразие от съобщения по темата с разнообразни източници:

- данни на ООН за засегнатите от земетресението хора,
- материал от международния видео обмен с лични свидетелства на очевидци на събитието и относно хода на спасителните операции,
- описание на събитието от водещата на емисията Виктория Петрова в студиото с географска карта на епицентъра на труса и пострадалите територии в региона, графика за вторични трусове, снимков материал и графика с информация за лавина, която е засегнала част от алпинистите в планинската верига Хималаи,
- видеоматериал, изготвен от Николай Колев, за последиците от земетресението и обстановката в Непал,

- представяне в новинарското студио от Полина Ботева на информация за сънародниците ни в Непал, включващо сведения от алпинисти, които са в Непал относно три групи български алпинисти и с уточнението, че всички те са добре,
- видеоматериал, указващ, че телевизията се е свързала чрез „Фейсбук“ с един от алпинистите в Непал, която информация е илюстрирана със снимков екран от мобилно устройство с част от проведената писмена кореспонденция,
- интервю с алпиниста Петър Атанасов за вероятното местоположение на българските групи с успокоителен тон и уверенията му за натрупан значителен опит в планината (10 – 15 пъти изкачвания на Хималаите),
- интервю с алпиниста Боян Петров относно местоположението на 3-те български групи, които са в безопасност,
- информация за издирван 25-годишен българин, който все още не се е свързал с близките си, както и за липсата на комуникация с другите две групи в планината, които не са достигнали до Катманду.

МОТИВИ

1. Нарушение на чл. 1.1.1.

От становището на „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД, както и от самия видеоматериал се констатира, че в представянето на новината за последиците от земетресението на 25.04.2015 г. с епицентър на труса 80 км западно от столицата на Непал – Катманду медията е положила максимални усилия, за да представи възможно най-пълно и точно ситуацията в пострадалия регион. Използвани са както международни, така и национални източници на информация, включително и сведенията на очевидци, сред които е жалбоподателката.

Проявена е нужната социална отговорност при представянето на информацията за намиращите се в Непал българи по време и след земетресението на 26.04.2015 г. Демонстриран е професионален стремеж да се обхване комплексно темата и желание да се отрази с нужната достоверност и изчерпателност новината, да се успокоят зрителите, включително и роднините и близките на алпинистите, че няма опасност за живота и здравето на намиращите се на мястото българи.

Журналистическата дейност е динамична, особено в подобни ситуации. Допуснатите неточности, отбелязани в жалбата, са несъществени, доколкото не променят факта, че няма загинали българи, че има 3 групи алпинисти в Непал и те са извън опасност. Използвани са компетентните мнения на двама опитни алпинисти, които потвърждават тезата, че няма причина за безпокойство. Отсъства основание за преднамерена изопаченост на поднасяните данни.

Както вече е имала повод да се произнесе (Решение № 6/28.04.2015 г.), Комисията за журналистическа етика „няма функцията да проверява истинността на направените твърдения. Нейните функции се състоят в това да провери дали се спазват правилата на журналистическата професионална етика, систематизирани в Етичния кодекс на българските медии“, които стандарти в конкретния случай са изпълнени от журналистическия екип на „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД.

2. Нарушение на чл. 2.3.1.

Конституцията на Република България закриля личната неприкосновеност (чл. 32) и тайната на кореспонденцията (чл. 34). Относно оплакването, че с материала е нарушено правото на личен живот на жалбоподателката, то следва да се уточни какво се разбира под понятието „личен живот“. Това е правото да се живее собствен живот с минимална намеса, както и правото на контрол върху личните данни. Според §1, т. 21 от Допълнителната разпоредба на Закона за радиото и телевизията личен живот е животът на човек в семеен, здравен и сексуален аспект.

За да е накърнено правото на личен живот, медията трябва да е навлязла в семейния, здравен и сексуален аспект от живота на жалбоподателката, доказателства за което отсъстват. В посочената комуникация журналистът от „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД изразява подкрепа и готовност за съдействие с информация, подпомагаща оцеляването, придвижването и благополучното прибиране в България на жалбоподателката и останалите българи.

За да е нарушена тайната на кореспонденцията, то това трябва да се е случило против волята на лицето. В конкретния случай комуникацията с медията е осъществена доброволно, за което свидетелства съдържанието на самата кореспонденция, а и телевизията не е разкрила самоличността на източника си на информация.

3. Нарушение на чл. 2.3.2.

Относно твърдението за нарушение на тази етична норма (Ще избягваме публикуването на снимки и записи, направени извън обществените места, ако засегнатите лица не са съгласни), то трябва да се има предвид, че това предполага идентифициране на жалбоподателката като източник на сведения. Информация, идентифицираща източника, е: името и личните данни, както и гласа и изображението на източника. Както е видно, предоставената кореспонденция по никакъв начин не указва сведения, установяващи белези или признаци на насрещната страна в комуникацията. Използва се мъжки род на думата „алпинист“ в обяснението от репортажа, който пояснява установяването на връзка с българите в Непал. Посоченото в жалбата твърдение за показване на снимката и идентифициране на самоличността на Ася Джамбазова от нейните родители не се доказва. Въпросната снимка е минимизирана, замъглена и в значителна степен покрита от надписа „В ЕПИЦЕНТЪРА НА ТРУСА. 12-те наши алпинисти в района са добре“, обозначаващ новината.

Акцентирано е върху текстовото съдържание, което се уголемява и не съдържа имена или други лични данни и може да принадлежи на всеки, който притежава съвременно мобилно устройство:

бТВ: А можеш ли набързо да ми кажеш колко хора сте?

Всичко наред ли е?

Х: Да.

Ние сме 12 и едно момиче срещнахме по пътя и е с нас.

Но сме далече, макар че се усещат трусовете

Тук е по-спокойно

Хелитата нонстоп летят и оглеждат и пренасят пострадалите

бТВ: добре, дръж ме в течение, ако имаш възможност. и ако имате нужда от информация, казвай

бТВ: стискам палци всичко да е ... (останалата част от поста не се чете заради поставения водещ надпис на новината).

Освен това, показването на мобилното устройство със замъглената снимка и неясен образ става на два пъти в рамките на 3 секунди за всяко показване – време, невъзможно да се улови и разпознае от човешкото зрение каквото и да е изображение.

4. Нарушение на чл. 2.3.3.

Относно твърдението, че с разпространеното редакционно съдържание „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД е засилила мъката на хората, попаднали в беда или пострадали от престъпление, и че тази информация не е съобщена със съчувствие и сдържаност, то в конкретния случай отсъстват доказателства за подобно нарушение на етичните правила. Както сама отбелязва в жалбата си Ася Джамбазова, то тя вече се е била свързала със своето семейство, близките ѝ са били уведомени, че тя е добре, в новината в предаването липсва каквато и да е информация, че има опасност за живота на българските алпинисти в Хималаите, с което да се засилва притеснението им или това на близките им. Нещо повече, във въпросния материал на няколко пъти се прави внушението, че всички българи са добре и предстои тяхното прибиране в отечеството. Телевизията не разкрива самоличността на нито един българин в Непал, с което проявява висока отговорност в отразяването на събитието, без да провокира безпокойство у зрителската аудитория.

След като се запозна с предаването „бТВ Новините“, разпространено на 26.04.2015 г. от „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД по телевизионна програма „бТВ“, и проведе обсъждане по същество, на основание чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността си Комисията по журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Комисията намира жалбата на Ася Джамбазова срещу „БТВ МЕДИА ГРУП“ ЕАД за нарушения на Етичния кодекс на българските медии в разпространеното на 26.04.2015 г. предаване „бТВ Новините“ за неоснователна.

Решението е взето без участието на Гена Трайкова, която си направи отвод на основание чл. 13, ал. 2 от Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика.

Съгласно чл. 18, ал. 4 от Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на Комисията:

Александър Кашъмов

Изпълнителен директор на Фондация „НСЖЕ“:

Мехти Меликов